

УДК 658.512

Процикевич К. І.

ksenia.prots@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-9070-5033

ResearcherID: GLV-0972-2022

здобувач, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДТРИМКИ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ СТАРТАПІВ У СФЕРІ ІКТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ

Анотація. Результати дослідження теоретико-методичних положень реалізації державної політики підтримки високотехнологічних стартапів у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) підтвердили ключову роль держави в ініціюванні провідних механізмів, які поєднують (у просторі та часі) інструменти, засоби та заходи з розвитку, активізації й ефективізації діяльності в цій сфері. До таких механізмів віднесено організаційний, економічний, інституційно-правовий, інституційно-організаційний, соціальний, психологічний. Поєднання низки засобів та заходів, які реалізуються у певній функціональній сфері державної політики задля поширення діяльності високотехнологічних стартапів, вкладається у сутнісні характеристики інструментів, до яких віднесено: ціно- та тарифоутворення; оподаткування; фінансово-кредитну підтримку; стандартизацію, ліцензування; квотування, лімітування; субсидування, грантування; інтервенцію, державно-приватне партнерство. Під засобами досліджуваної державної політики запропоновано розглядати зміни у вузькоспеціалізованих напрямках державного регулювання формування, розміщення та використання потенціалу в сфері ІКТ для розробки та реалізації високотехнологічних рішень у формі стартапів і до них віднесено: митно-тарифне регулювання (обмеження); податкові преференції / фіскалізацію; пільгове кредитування, державні гарантії, поруки; уніфікацію стандартів, компенсаційні (виключні) обмеження; лібералізацію ринків, спрощення дозвільних та контролюючих процедур; цільові трансферти, співфінансування (краудфандинг) проєктів, грантові програми; державні замовлення (закупівлі). Засоби визначено як конкретні дії, що реалізуються у межах державної політики підтримки суб'єктів сфери ІКТ у створенні та розвитку високотехнологічних стартап-проєктів. Узагальнено сутнісно-змістовні характеристики механізму державної політики і основну увагу приділено виявленню особливостей його розроблення і впровадження в сфері підтримки розвитку високотехнологічних стартапів.

Ключові слова: високотехнологічні стартапи, інформаційно-комунікаційні технології, державна політика, державне регулювання, механізм.

Protsykevych Kseniya

ksenia.prots@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-9070-5033

ResearcherID: GLV-0972-2022

Postgraduate, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

MECHANISMS OF FORMATION AND IMPLEMENTATION OF THE STATE POLICY OF SUPPORTING HIGH-TECH STARTUPS IN THE FIELD OF ICT: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES

Abstract. The results of the study of the theoretical and methodological provisions of the implementation of the state policy of supporting high-tech startups in the field of information and communication technologies (ICT) confirmed the key role of the state in initiating leading mechanisms that combine (in space and time) tools, means and measures for the development, activation and efficiency of activi-

ties in this field. Such mechanisms include organizational, economic, institutional-legal, institutional-organizational, social, and psychological. The combination of a number of means and measures that are implemented in a certain functional area of state policy in order to spread the activities of high-tech startups is included in the essential characteristics of the tools, which include: price and tariff formation; taxation; financial and credit support; standardization, licensing; quotas, limiting; subsidizing, granting; intervention, public-private partnership. Under the means of the investigated state policy, it is proposed to consider changes in highly specialized areas of state regulation of the formation, placement and use of potential in the field of ICT for the development and implementation of high-tech solutions in the form of startups, and these include: customs and tariff regulation (restrictions); tax preferences / fiscalization; preferential lending, state guarantees, sureties; unification of standards, compensatory (exclusive) restrictions; liberalization of markets, simplification of permitting and control procedures; targeted transfers, co-financing (crowdfunding) of projects, grant programs; government orders (purchases). The means are defined as specific actions implemented within the framework of the state policy of supporting subjects of the ICT sphere in the creation and development of high-tech start-up projects. Essential and substantive characteristics of the mechanism of state policy are summarized and the main attention is paid to identifying the features of its development and implementation in the field of supporting the development of high-tech startups.

Key words: high-tech startups, information and communication technologies, state policy, state regulation, mechanism.

JEL Classification: D24, D81, O22, O32

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2023-39-17>

Постановка проблеми. Будь-яка діяльність суб'єкта господарювання піддається регулюванню зі сторони держави, ринку, конкурентів, партнерів, споживачів тощо. Важливо, аби це здійснювалося в умовах належного рівня конкуренції на ринку, прозорого та справедливого бізнес-середовища та ін. Щодо реалізації високотехнологічних стартапів, то це відбувається в умовах надзвичайної невизначеності та вимагає формування повноцінного інституційно-правового середовища, простої адміністративно-дозвільної системи, якісної організаційно-управлінської системи менеджменту і в сукупності таких заходів посилюється необхідність налагодження відповідного державного регулювання із ґрунтовним представленням механізмів та інструментарію прогресивного впровадження високотехнологічних розробок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Державна політика підтримки високотехнологічних стартапів у сфері ІКТ вивчається відносно пошуку нових підходів, які забезпечують раціональне її розроблення та результативну реалізацію. Тут варто виділити напрацювання таких науковців, як В. Бакуменко, Д. Безносенко, Л. Безугла, Т. Васильців, Н. Гладанець, В. Гриньова, В. Дикань, Т. Заревчацька, Ю. Каракай, О. Кравченко, П. Куцик, А. Лотарев, Р. Лупак, В. Малинов-

ський, А. Процикевич, О. Радченко, В. Федоренко, Л. Федулова, Н. Фролова, Н. Харченко, Т. Штець та ін. Попри вагомий результат наукових досліджень потреба у подальшому удосконаленні державної політики підтримки високотехнологічних стартапів у сфері ІКТ посилюється, що обумовлює розширення теоретико-методичного базису розроблення та впровадження механізмів формування і реалізації такої політики.

Постановка завдання. Метою статті є наукове обґрунтування теоретико-методичних засад розроблення та впровадження механізмів формування і реалізації державної політики підтримки високотехнологічних стартапів у сфері ІКТ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відомо, що у випадку здійснення державою неефективної політики підтримки повноцінного розвитку і реалізації потенціалу високотехнологічних стартапів посилюється невідповідність тенденцій національного господарства домінуючим глобальним інноваційно-технологічним трендам та втрачаються можливості для інтенсивного економічного зростання [1, с. 45–47]. У підсумку країна не здатна забезпечити становлення конкурентоспроможної економіки та покращення важливих макроекономічних характеристик інноваційно-технологічного розвитку.

Необхідність державного втручання в процесі створення, виведення та закріплення на ринку нової високотехнологічної ІКТ-продукції здебільшого закономірно пояснюється значною тривалістю життєвого циклу інновацій, високими інвестиційними витратами та невизначеністю кінцевих результатів. Безперечно, що вирішення проблем інвестування та подолання ризиків і загроз при здійсненні інноваційної діяльності не може бути в повній мірі забезпечене ринком і тому ці функції також необхідно виконувати державі (П. Куцик, А. Процикевич [2, с. 5–12], Р. Лупак [3, с. 79–84] та ін.).

На думку Л. Федулової, цілеспрямований вплив органів державного управління в інноваційній сфері повинен бути направлений насамперед на реалізацію соціально-економічних інтересів розробників бізнес-ідей [4, с. 391–392]. Все це вимагає застосування дієвих механізмів, що здатні, з одного боку, забезпечити реалізацію пріоритетних цілей органів державної влади, а, з іншого, – економічну і соціальну зацікавленість суб'єктів бізнесу в розробленні та просуванні інноваційної продукції.

У дослідженнях Т. Васильціва, Т. Заревчацької наголошується, що стратегічні орієнтири та умови розвитку високотехнологічних стартапів пов'язані, з одного боку, з середовищем їх формування, динамікою інноваційно-технологічної діяльності, змінами кон'юнктури та конкуренції на ринку, розбудовою супутньої і забезпечувальної інфраструктури, а, з іншого, – обумовлені застосуванням ефективних механізмів державного регулювання [5, с. 162–168; 6, с. 10–12]. Таким чином, реалізація державної політики підтримки високотехнологічних стартапів у сфері ІКТ уособлює цілеспрямований вплив держави у цій сфері з метою надання економічним і технологічним процесам системності та комплексності у відповідності до визначених стратегічних цілей, задач і суспільно-економічних інтересів країни та учасників стартапу.

Державна політика підтримки високотехнологічних стартапів у сфері ІКТ потребує планування та використання певних механізмів, що інтегрують у собі інструменти та засоби впливу на процеси становлення та розвитку інноваційного підприємництва, зміцнення цифрової і технологічної конкурентоспроможності національного господарства. Теоретико-

методичним підґрунтям реалізації ефективних механізмів у даному напрямі є узагальнення їх сутнісних ознак і особливостей.

Загалом поняття “механізм” широко застосовують при визначенні внутрішньої структури технічних чи суспільних систем, формуванні характеристик стану та реалізації процесів, які вибудовують певне явище [7]. Водночас у теорії державного управління дане поняття здебільшого розглядають як сукупність взаємодіючих та взаємозалежних елементів (інструментів, засобів, заходів), об'єднаних у єдину систему [8, с. 65–66].

Так, В. Бакуменко та Д. Безносенко визначають сутність механізму державної політики як комплекс практичних заходів, засобів, стимулів, через які органи влади здатні впливати на різні рівні суспільних відносин для досягнення поставлених цілей і завдань [9, с. 5–9]; В. Федоренко – як систему із певною структурою та набором інструментів, важелів, методів впливу на об'єкт управління з відповідним правовим, нормативним та інформаційним забезпеченням [10, с. 51–60]; В. Малиновський – як сукупність засобів та способів організації впливу на функціонування і розвиток об'єкта управління [11, с. 69–77]. При цьому дієвість механізму державної політики у сфері високотехнологічних стартапів залежить від ефективності реалізації інструментів, засобів, заходів, методів, важелів та їх взаємодії як єдиної цілісної системи.

У науці, окрім системного підходу, використовуються й інші методичні підходи для обґрунтування сутнісних характеристик та структури механізму державної політики регулювання. Так, Н. Харченко, притримуючись функціонального підходу, трактує досліджуване поняття як взаємообумовлену дію чи сукупність таких дій, виходячи зі стратегічних орієнтирів та умов розвитку керованого об'єкта [12, с. 280–281]. В. Гриньова та Л. Безугла надають перевагу діалектичному підходу, за якого механізм державної політики розглядається як форма відносин окремих суб'єктів (органів влади, бізнесу та ін.), що дозволяє їм досягнути власних потреб, інтересів, цілей [13, с. 59–63; 14, с. 90–91]. І, власне, механізм забезпечує взаємозв'язок та взаємозалежність між цілями політики, напрямками дій та інструментами їх реалізації в обраній сфері впливу держави, у тому числі в секторі ІКТ.

Попри низку теоретико-методичних підходів до визначення сутності механізму дер-

жавної політики та виділення у них окремих важливих концептуальних ознак, вважаємо, що дане поняття слід розглядати як поєднання (в просторі та часі) інструментів, засобів та заходів, що в сукупності забезпечують формування сприятливого середовища для скерування керованого об'єкта у напрямі його розвитку у відповідності до чітко спланованих параметрів.

Окрім сутнісних характеристик, все ще немає однастайності й щодо складу механізму державної політики, зокрема в сфері підтримки розвитку високотехнологічних стартапів. Здебільшого у наукових працях виділяються наступні види механізмів: економічний, мотиваційний, політичний та правовий (О. Кравченко [15]); фінансово-економічний, адміністративно-комунікативний, організаційно-функціональний, соціально-інформаційний (А. Лотарев [16, с. 143–145]); нормативно-правовий, інформаційний, ресурсний, управлінський, фінансовий, техніко-технологічний, науковий (Н. Гладинець [17, с. 75–78]); інституційно-правовий, економічний, адміністративно-організаційний, інформаційний, соціально-психологічний, техніко-технологічний (Т. Штець [18, с. 85–88]); інституційний, інноваційний, фінансовий, соціально-економічний (Ю. Каракай [19]). Однак логічно, коли вибір механізмів державної політики підтримки та розвитку стартапів безпосередньо у сфері ІКТ здійснюється виходячи зі сукупності передумов, проблем та обраних стратегічних цілей, як із позиції вектору інноваційно-технологічної діяльності, так і відносно пріоритетів державної політики розвитку національної економіки назагал [20]. Очевидно, що базовими варто вважати організаційний та економічний механізми, через які вирішуються першочергові завдання управління та ресурсного забезпечення високотехнологічних стартапів.

Відомо, що генерування та просування інноваційних ідей і нових технологічних рішень значним чином залежить від сформованості інституційного середовища з прозорим адміністративно-дозвільним режимом функціонування. При тому важливо, аби організаційно-економічний механізм доповнювався інституційно-правовим та інституційно-організаційним. Хоча інновації чинять суттєвий суспільний та поведінковий вплив на суб'єктів сфери ІКТ, зокрема змінюючи кон'юнктуру ринку, споживчу поведінку

учасників, їх потреби та цілі, а це вимагає доповнення відповідними соціальним та психологічним механізмами підтримки інновацій та технологій.

Ефективність реалізації механізмів управління інноваційно-технологічною діяльністю головним чином забезпечується через набір певних інструментів, які поєднують у собі низку засобів та заходів із реалізацією у певній функціональній сфері. Виходячи з результатів наукових досліджень методичного інструментарію державної політики підтримки високотехнологічних стартапів у сфері ІКТ, можна по-різному систематизувати такий інструментарій. Втім, основними інструментами все ж слугують ціно-тарифоутворення, оподаткування, фінансово-кредитна підтримка, стандартизація та ліцензування, квотування та лімітування, субсидування та грантування, інтервенції, державно-приватне партнерство і т. п.

Зауважимо, що у відповідності до визначених інструментів необхідними засобами державної політики підтримки високотехнологічних стартапів у сфері ІКТ здебільшого визначають: митно-тарифне регулювання (обмеження); податкові преференції / фіскалізацію; пільгове кредитування, державні гарантії, поруки; уніфікацію стандартів, компенсаційні (виключні) обмеження; лібералізацію ринків, спрощення дозвільних та контролюючих процедур; цільові трансферти, співфінансування (краудфандинг) проєктів, грантові програми; державні замовлення (закупівлі). Реалізація цих та інших засобів дозволяє досягнути змін у вузькоспеціалізованих напрямках державного регулювання, формування, розміщення та використання потенціалу в сфері ІКТ, зокрема для розроблення і реалізації високотехнологічних рішень у формі стартапів.

Особливу увагу слід приділити комплексу конкретних дій – заходів, що реалізуються у межах досліджуваного напряму державної політики. Водночас їх реалізація забезпечується поєднанням та узгодженням використання засобів, інструментів та механізмів у межах єдиної системи державного управління передусім з метою формування необхідних для цього умов та середовища.

Узагальнені результати досліджень щодо систематизації механізмів, інструментів та засобів формування державної політики підтримки високотехнологічних стартапів у сфері ІКТ представлені на рис. 1.

Рис. 1. Механізми формування і реалізації державної політики підтримки високотехнологічних стартапів у сфері ІКТ: теоретико-методичні засади

Джерело: авторська розробка

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Дослідження теоретико-методичних засад державної політики підтримки високотехнологічних стартапів у сфері ІКТ дало можливість для визначення та систематизації механізмів, інструментів та засобів їх реалізації, а також

впливу держави на процеси формування бізнес-середовища розвитку ІКТ-сфери.

Реалізація головних завдань сектору ІКТ, пов'язаних із забезпеченням цифрової трансформації та інформаційно-технологічної модернізації національного господарства, потребує планування, організації та реалізації

виваженої державної політики. Безперечно, що сектор ІКТ має власні особливості функціонування й розвитку, піддається впливу властивих йому ризиків та загроз і потребує впровадження дієвих та часто нестандартних рішень. Тому у перспективі подальших досліджень доречно окреслити прикладні аспекти механізму державної політики підтримки високотехнологічних стартапів у сфері ІКТ, виходячи з організаційних та економічних засад його реалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дикань В.В., Фролова Н.Л. Державне регулювання процесів інноваційного розвитку малого та середнього підприємництва в Україні. *Чернігівський науковий часопис. Серія 1 : Економіка і управління*. 2019. № 1 (10). С. 44–53.

2. Куцик П.О., Процикевич А.І. Пріоритети державної політики фінансово-інвестиційної підтримки розвитку ринку ІТ-послуг України. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. 2019. Вип. 57. С. 5–12.

3. Лупак Р.Л. Напрями реалізації потенціалу сектору інформаційно-комунікаційних технологій в контексті забезпечення якісних характеристик функціонування внутрішнього ринку та розвитку інформаційного суспільства в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2019. Том 60. № 5. С. 79–94.

4. Федулова Л.І. Інноваційна економіка : підруч. Київ : Либідь, 2006. 480 с.

5. Васильців Т.Г., Лупак Р.Л., Рудковський О.В. Роль сектору інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні та реалізації потенціалу SMART-спеціалізації на регіональному рівні. *Держава та регіони*. 2019. № 5 (110). С. 162–168.

6. Заревчацька Т.В. Державне регулювання забезпечення інноваційної активності малого підприємництва в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03. Харків : Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку, 2012. 22 с.

7. Словник української мови. URL: <http://www.sum.in.ua/s/mekhanizm>

8. Радченко О.В. Категорія “механізм” у системі державного управління. *Держава та регіони. Серія : Державне управління*. 2009. № 3. С. 64–69.

9. Бакуменко В.Д., Безносенко Д.О. Виявлення комплексу проблем державного управління процесами європейської та євроатлантичної інтеграції України, розробка пропозицій щодо вдосконалення системи державного управління цими процесами : наук.-дослід. робота. Київ : НАДУ при Президентові України, 2018. 41 с.

10. Федоренко В.Г., Діденко О.М., Руженський М.М., Іткін О.Ф. Політична економія : підруч. / за наук. ред. В.Г. Федоренка. Київ : Алерта, 2008. 487 с.

11. Малиновський В.Я. Державне управління : навч. посіб. 2-ге вид., доп. та перероб. Київ : Атіка, 2003. 576 с.

12. Харченко Н.П. Поняття механізму держави, наукові пошуки теоретико-правової дефініції. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського*. 2007. Т. 20 (59). № 2. С. 278–284.

13. Гриньова В.М. Державне регулювання економіки : підруч. Київ : Знання, 2008. 398 с.

14. Безугла Л.С. Механізми державного регулювання підприємницької діяльності в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 6. С. 89–92.

15. Кравченко О.М. Теоретичні підходи до визначення поняття “механізм державного управління”. *Державне управління: удосконалення та розвиток* : електронне наукове фахове видання. 2009. № 3. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=56>

16. Лотарев А.Г. Концептуальні підходи до формування регіональної інноваційної діяльності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 16. С. 142–145.

17. Гладанець Н.Ю. Концептуальні засади формування механізму регулювання інноваційної діяльності в регіоні. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2011. Спецвипуск 33. Ч. 1. С. 74–79.

18. Штець Т.Ф. Світовий досвід впровадження механізмів державного регулювання розвитку сектора цифрової економіки. *Вчені записки Університету “Крок”*. 2019. № 1 (53). С. 84–89.

19. Каракай Ю.В. Державне регулювання інноваційного розвитку. URL: http://economy.kpi.ua/files/files/20_kpi_2009.pdf

20. Куцик П.О., Процикевич А.І. Концептуальні характеристики функціонування та особливості державного регулювання розвитку ринку ІТ-послуг. *Економічний дискурс*. 2017. Вип. 3. С. 47–54.

REFERENCES

1. Dykan', V. V. and Frolova, N. L. (2019), Derzhavne rehuliuвання protsesiv innovatsijnoho rozvytku maloho ta seredn'oho pidpryemnytstva v Ukraini, *Chernihiv's'kyj naukovyj chasopys. Seriya 1: Ekonomika i upravlinnia.*, no. 1 (10), pp. 44–53.

2. Kutsyk, P. O. and Protsykevych, A. I. (2019), Priorityety derzhavnoi polityky finansovo-investytsijnoi pidtrymky rozvytku rynku IT-poslug Ukrainy, *Visnyk L'vivs'koho torhovel'no-ekonomichnoho universytetu*, vol. 57, pp. 5–12.

3. Lupak, R. L. (2019), Napriamy realizatsii potentsialu sektoru informatsijno-komunikatsijnykh tekhnolohij v konteksti zabezpechennia iakisnykh kharakterystyk funktsionuvannia vnutrishn'oho rynku ta rozvytku informatsijnoho suspil'stva v Ukraini, *Halyts'kyj ekonomichnyj visnyk*, vol. 60, no. 5, pp. 79–94.
4. Fedulova, L. I. (2006), *Innovatsijna ekonomika: pidruch.*, Lybid', Kyiv, Ukraine, 480 s.
5. Vasylytsiv, T. H. Lupak, R. L. and Rudkovs'kyj, O. V. (2019), Rol' sektoru informatsijno-komunikatsijnykh tekhnolohij u formuvanni ta realizatsii potentsialu SMART-spetsializatsii na rehional'nomu rivni, *Derzhava ta rehiony*, no. 5 (110), pp. 162–168.
6. Zarevchats'ka, T. V. (2012), Derzhavne rehuliuвання zabezpechennia innovatsijnoi aktyvnosti maloho pidpriemnytstva v Ukraini: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.03, Naukovodoslidnyj tsentr industrial'nykh problem rozvytku, Kharkiv, 22 p.
7. Slovyk ukrains'koi movy, available at: <http://www.sum.in.ua/s/mekhanizm>
8. Radchenko, O. V. (2009), Katchoriia “mekhanizm” u systemi derzhavnoho upravlinnia, *Derzhava ta rehiony. Serii: Derzhavne upravlinnia*, no. 3, pp. 64–69.
9. Bakumenko, V. D. and Beznosenko, D. O. (2018), Vyiavlennia kompleksu problem derzhavnoho upravlinnia protsesamy ievropejs'koi ta ievroatlantychnoi intehratsii Ukrainy, rozrobka propozytisj schodo vdoskonalennia systemy derzhavnoho upravlinnia tsymy protsesamy: nauk.-doslid. robota, NADU pry Prezydentovi Ukrainy, Kyiv, 41 p.
10. Fedorenko V. H., Didenko O. M., Ruzhens'kyj M. M. and Itkin O. F. (2008), *Politychna ekonomii: pidruch. / za nauk. red. V. H. Fedorenka*. Alerta, Kyiv, Ukraine, 487 p.
11. Malynovs'kyj, V. Ya. (2003), *Derzhavne upravlinnia: navch. posib. 2-he vyd., dop. ta pererob.*, Atika, Kyiv, Ukraine, 576 p.
12. Kharchenko, N. P. (2007), Poniattia mekhanizmu derzhavy, naukovy poshuky teoretyko-pravovoi definitsii, *Vcheni zapysky Tavrijs'koho natsional'noho universytetu im. V. I. Vernads'koho*, vol. 20 (59), no. 2, pp. 278–284.
13. Hryn'ova, V. M. (2008), *Derzhavne rehuliuвання ekonomiky: pidruch.*, Znannia, Kyiv, Ukraine, 398 p.
14. Bezuhla, L. S. (2011), Mekhanizmy derzhavnoho rehuliuвання pidpriemnyts'koi diial'nosti v Ukraini, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 6, pp. 89–92.
15. Kravchenko, O. M. (2009), “Teoretychni pidkhody do vyznachennia poniattia «mekhanizm derzhavnoho upravlinnia»”, *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok: elektronne naukove fakhove vydannia*, no. 3, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=56>
16. Lotariiev, A. H. (2015), Kontseptual'ni pidkhody do formuvannia rehional'noi innovatsijnoi diial'nosti, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 16, pp. 142–145.
17. Hladanets', N. Yu. (2011), Kontseptual'ni zasady formuvannia mekhanizmu rehuliuвання innovatsijnoi diial'nosti v rehioni, *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Serii Ekonomika*, Spetsvypusk 33, part 1, pp. 74–79.
18. Shtets', T. F. (2019), Svitovyj dosvid vprovadzhenia mekhanizmiv derzhavnoho rehuliuвання rozvytku sektora tsyfrovoy ekonomiky, *Vcheni zapysky Universytetu “Krok”*, no. 1 (53), pp. 84–89.
19. Karakaj, Yu. V. *Derzhavne rehuliuвання innovatsijnoho rozvytku*, available at: http://economy.kpi.ua/files/files/20_kpi_2009.pdf
20. Kutsyk, P. O. and Protsykevych, A. I. (2017), Kontseptual'ni kharakterystyky funktsionuvannia ta osoblyvosti derzhavnoho rehuliuвання rozvytku rynku IT-posluh, *Ekonomichnyj dyskurs*, vol. 3, pp. 47–54.

*Стаття надійшла до редакції
16 листопада 2023 р.*